

zákona ze dne 9. června 1933, čís. 95, které platí jen mocí tohoto zákona v rámci jím vyčteném, pročez soudy mohou podle §§ 55 a 102 ústavní listiny zkoumati jeho platnost. Nejvyšší soud však již opětovně vyslovil, že toto vládní nařízení je platné, činíc v mezích zmocňovacího zákona opatření pro přiměřenou úpravu výrobních a odbytových poměrů v zemědělství, a nejsou takovým omezením soukromého vlastnictví, jaké má na mysli § 109 ústavní listiny.

Čís. 13601.

Bylo-li v době podání žádosti o knihovní zápis podle § 469 obč. zák. (§ 38 III. dílčí novely) starší knihovní právo zaniklé, nelze je ani převést ani jeho dodatečný výmaz vyhradit.

(Rozh. ze dne 2. června 1934, R I 500/34.)

Na exekučně vydražené nemovitosti vázlo pod C 70 simultánní právo zástavní pro pohledávku Deutscher Vorschussverein ve výši 150.000 Kč. Na zaplacenou část této pohledávky ve výši 83.619.02 Kč bylo dle rozvrhového usnesení okresního soudu v Ch. z 13. ledna 1929 vloženo zástavní právo pro vykonatelný náhradní nárok Anny V-ové ve výši 58.341.36 Kč. Podle rozvrhového usnesení z 25. listopadu 1931 byla vymazána další část pohledávky Deutscher Vorschussverein ve výši 35.208 Kč 67 h s příl. a vedlejšími závazky do výše 3.500 Kč a v pořadí této vymazané pohledávky pod C 70 vloženo smluvní právo zástavní pro pohledávky spořitelny v Ch. ve výši 20.000 Kč a 13.000 Kč. Soud první stolice nepřikázal spořitelně v Ch. pohledávky 20.000 Kč a 13.000 Kč s přísl. v pořadí C 70, jak bylo vloženo, z důvodu, že zástavní právo pro náhradní nárok bylo vloženo dříve a má tudíž přednost, že při provedení rozvrhových usnesení nelze použití § 469 obč. zák. a že manželé František a Anna Z-ovi nebyli podle § 237 poslední odstavec ex. ř. oprávněni žádati na základě rozvrhového usnesení za výmaz práva zástavního pro pohledávku Deutscher Vorschussverein. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Jde nejprve o to, zda exekuční soudce jest oprávněn zkoumati, zda účtované pohledávce požadované pořadí skutečně přísluší. Podle předpisu § 213 ex. ř. může při roku k rozvrhu nejvyššího podání podán býti odpor proti tomu, by byl vzat zřetel k pohledávce knihovně zajištěné, co do její výše, i co do jejího požadovaného pořadí a exekuční soudce musí proto zkoumati, bez ohledu k tomu, v jakém pořadí účtovaná pohledávka jest v pozemkové knize zapsána, zda jí požadované pořadí skutečně přísluší. Toto právo exekučního soudce nekryje se s právem zkoumati platnost a správnost právoplatných knihovních vkladů, nýbrž toto právo exekučního soudce spočívá na tom, že při rozvrhu nejvyššího podání může býti vzat zřetel jen na ty nároky, pro které skutečně bylo nabyto požadovaného pořadí. Toto právo exekučního soudce není v rozporu s ustanoveními § 216 čís. 4 ex. ř., podle nichž knihovní pohledávky přikázati jest v pořadí knihovního zápisu, neboť jest věcí exekučního soudce, by posoudil, zda skutečně pohledávce požadované z nejvyššího podání přísluší pořadí zapsané v po-

zemkové knize a, když tomu tak, musí ji v tomto pořadí přisouditi, jinak musí jí požadované pořadí s ohledem na sbíhající se zájmy druhých věřitelů odepříti, i když pořadí to v pozemkové knize jest zapsáno (viz sb. rozh. n. s. čís. 4152). V projednávaném případě jde o to, zda pohledávkám spořitelny v Ch. 20.000 Kč a 13.000 Kč přísluší pořadí zapsané v pozemkové knize. § 469 obč. zák. v doslovu III. dílčí novely praví, že může vlastník nemovitosti převést zástavní právo na jinou pohledávku. Nelze proto vymazati zástavní právo za starší pohledávku a vložit nové pro novou pohledávku, a to ani v pořadí takto vymazaného, neboť nová pohledávka má pořadí dřívější, výmazem by ho pozbyla a nebylo by později pořadí patrné. Bylo by možno jen vložit nebo zaznamenati převod zástavního práva váznoucího pro starší pohledávku na novou (viz Hartmann, knih. vzorce, str. 143). Z knihovní žádosti plyne, že František a Anna Z-ovi žádali za výmaz práva zástavního za část pohledávky Deutscher Vorschussverein a za vklad zástavního práva za pohledávky spořitelny v Ch. ve výši 20.000 Kč a 13.000 Kč v pořadí vymazaného. Výmazem zástavního práva za starší pohledávku pozbyla tato pořadí, toto nebylo dále patrné a nemohlo proto zástavní právo za pohledávky nově vložené nabýti pořadí zástavního práva vymazaného, třebaž za ně bylo žádáno současně. Ostatně není vůbec zákonného ustanovení pro to, že vlastník nemovitosti má právo vložit v pořadí vymazaného práva zástavního za pohledávku dřívější zástavní právo za pohledávku novou. Vlastník má jen podle § 469 obč. zák. právo převést zástavní právo za starší pohledávku na pohledávku novou nebo podle § 37 III. dílčí nov. vymoci si poznámku, že si vyhrazuje zápis nového zástavního práva v pořadí a do výše vymazaného práva zástavního. V souzeném případě však nebylo žádáno za převod práva zástavního z pohledávky starší na pohledávku novou ani není, jak jest z knihovního výtahu patrné, zapsána poznámka podle § 37 III. dílčí nov., pokud se týče nebylo postupováno podle § 38 III. dílčí novely a nemohlo proto zástavní právo za pohledávky 20.000 Kč a 13.000 Kč spořitelny v Ch. nabýti pořadí vymazaného zástavního práva za část pohledávky Deutscher Vorschussverein ve výši 35.000 Kč pod C 70 zapsaného.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu spořitelny v Ch.

D ů v o d y :

Nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutích čís. 4152, 8388 sb. n. s., na jejichž důvody se stěžovatelka poukazuje, zásadu, že při rozvrhu nejvyššího podání jest na exekučním soudu, by jednal o pořadí pohledávek, přihlášených k rozvrhu nejvyššího podání, třebaž bylo pořadí stanoveno zákonem a pozemkovou knihou, a že musí zkoumati bez ohledu na to, v jakém pořadí účtovaná pohledávka jest v pozemkové knize zapsána, zda jí požadované pořadí skutečně přísluší. Nejvyšší soud neshledává příčiny, by se v souzeném případě od této zásady uchýlil. Podle spisu čís. den. 601/32 okresního soudu v Ch. a knihovního výtahu, založeného v exekučním spise E 155/33 téhož okresního soudu byl na základě usnesení ze dne 1. srpna 1932 č. d. 601/32 vložen ve vl. čís. 49 kat. úz. K. podle rozvrhového usnesení ze dne 25. listopadu 1931, č. j. E 234/31-49

výmaz práva zástavního za pohledávání »Deutscher Vorschussverein« v částce 35.208 Kč 67 h z pohledávání v částce 67.232 Kč pod položkou C 70 váznoucího a výmaz označení vložky vedlejší a poznámky společenského závazku a bylo současně vloženo na základě dlužní listiny ze dne 12. listopadu 1930 zástavní právo pro pohledávky Ch-ské spořitelny v částkách 20.000 Kč a 13.000 Kč s přísl., pro obě pohledávky v pořadí vymazané dílčí částky 35.208 Kč 67 h s přísl. z pohledávky »Deutscher Vorschussverein« per 67.232 Kč. Než tímto pravoplatným knihovním zápisem stěžovatelka nenabyla práva, by na její pohledávku při rozvrhu nejvyššího podání byl vzat zřetel ve vtěleném pořadí, poněvadž v době dotyčného vkladu tu nebyly předpoklady § 469 obč. zák., pokud se týče § 38 III. dílčí novely. Podle těchto ustanovení zákona může vlastník nemovitosti převést knihovní zástavní právo po zániku zástavního dluhu na novou pohledávku, která nepřevyšuje částku zástavní pohledávky (§ 469 obč. zák.), nebo může žádati, by v pořadí a do výše zástavního práva váznoucího na nemovitosti zapsáno bylo právo zástavní pro novou pohledávku s omezením, že nabude účinnosti, bude-li do roka po tom, co byl povolen zápis nového zástavního práva, vložena výmaz zástavního práva staršího (§ 38 III. dílčí novely). Než v obou případech se předpokládá, že starší knihovní zástavní právo dosud trvá, neboť když v době podání žádosti o knihovní zápis podle § 469 obč. zák., pokud se týče podle § 38 III. dílčí novely starší knihovní právo bylo zaniklé, nelze je ani převést, ani jeho dodatečný výmaz vyhradit. O takový případ tu jde. Z exekučních spisů E 124/28, E 234/31 a E 155/33 okresního soudu v Ch. vysvětluje toto: Pro pohledávku věřitele »Deutscher Vorschussverein« z dlužního úpisu ze dne 26. září 1925 v částce 150.000 Kč s přísl. bylo vloženo zástavní právo ve vl. č. 5 kat. úz. V. jako vložce hlavní a vl. čís. 42 téhož kat. území a vl. č. 49 kat. území K. jako vložkách vedlejších. V exekuční věci E 124/28 byla na tuto pohledávku z nejvyššího podání za vydraženou nemovitost vl. č. 5 kat. území V. přikázána částka 82.768 Kč; v této vložce bylo pak na základě rozvrhového usnesení ze dne 13. ledna 1929 E 124/28-38 zástavní právo za celou pohledávku jmenovaného věřitele vymazáno a ve vedlejší vložce č. 42 kat. úz. V. byl vložena výmaz zástavního práva za částku 82.768 Kč (C 52) a bylo poznamenáno, že vl. čís. 42 kat. území V. tvoří pro pohledávku věřitele »Deutscher Vorschussverein« 67.232 Kč s přísl., vložku hlavní, vl. čís. 49 kat. území K. vložku vedlejší a byl poznamenán společný závazek ve vl. čís. 97 a 153 kat. úz. V. jako dalších vložkách vedlejších (C 58). Pohledávka jmenovaného věřitele z dlužního úpisu ze dne 26. září 1925 činila tudíž po ukončení exekučního řízení E 124/28 místo původních 150.000 Kč částku 67.232 Kč s přísl. a byla zajištěna knihovním zástavním právem ve vl. čís. 42 kat. úz. V. jako vložce hlavní a ve vl. čís. 97 a 153 téhož kat. území a vl. čís. 49 kat. území K. jako vložkách vedlejších. V exekuční věci E 234/31 byly nucenou dražbou prodány vl. čís. 42, 97 a 153 kat. úz. V. Z nejvyššího podání byla přikázána knihovnímu věřiteli »Deutscher Vorschussverein« na jeho pohledávku z dlužního úpisu ze dne 26. září 1925 ve zbývajících částce 67.232 Kč částka 35.208 Kč 67 h; se zbytkem pohledávky vyšel »Deutscher Vorschussverein« na prázdno. Na základě rozvrhového usne-

sení ze dne 25. listopadu 1931 E 234/31-49 byl usnesením okres. soudu v Ch. ze dne 17. května 1932 č. d. 371/32 vložen pokud se týče poznamenán výmaz zástavního práva a společného závazku ve vl. čís. 42 kat. úz. V. jako vložce hlavní a ve vl. čís. 97 a 153 téhož kat. úz. jako vložkách vedlejších pro pohledávku »Deutscher Vorschussverein« per 67.232 Kč, bylo však opomenuto, ve zbývajících vedlejší vložce čís. 49 kat. úz. K. poznamenati podle § 112 knih. zák. výmaz zástavního práva za částku 35.208 Kč 67 h, o kterou se pohledávka »Deutscher Vorschussverein« snížila následkem příkázání této částky z nejvyššího podání k hotovému zaplacení. Podle § 112 knih. zák. jest zapsati všechny změny, které mají býti provedeny na zástavním právu společně váznoucím převodem, omezením, zatížením, výmazem anebo jinak jen v hlavní vložce a pokládá se zápis změn v hlavní vložce právně za vykonaný ve všech vedlejších vložkách; částečný nebo úplný výmaz společného zástavního práva ze všech zástavních předmětů jest také ve všech vedlejších vložkách a výmaz zástavního práva z jednotlivých vedlejších vložek v těchto poznamenati. Vkladem výmazu zástavního práva pro pohledávku »Deutscher Vorschussverein« ve vl. čís. 42 kat. úz. V. jako vložce hlavní zaniklo tudíž co do částky 35.208 Kč 67 h i knihovní zástavní právo ve vedlejší vložce čís. 49 kat. úz. K. a to přes to, že dotýčný výmaz společného zástavního práva nebyl v této vložce poznamenán, neboť byl s právním účinem vykonán zápisem v hlavní vložce. Toho stavu byli si vědomi i žadatelé pokud se týče stěžovatelka při podání knihovní žádosti č. d. 601/32 ze dne 29. července 1932, ve které na základě rozvrhového usnesení ze dne 25. listopadu 1931 č. j. E 234/31-49 jehož opis prý jest založen ve sbírce listin pod č. d. 371/32, žádali o povolení výmazu práva zástavního pro pohledávku »Deutscher Vorschussverein« v částce 35.208 Kč 67 h s přísl. z částky 67.232 Kč s přísl. a vklad práva zástavního pro pohledávky spořitelný v Ch. 20.000 Kč a 13.000 Kč v pořadí vymazané části pohledávky 35.208 Kč 67 h. I když knihovní soud této žádosti vyhověl a povolil vklad částečného výmazu zástavního práva pro pohledávku »Deutscher Vorschussverein« podle návrhu žadatelky, šlo ve skutečnosti jen o poznámku výmazu, který byl již pravoplatně vykonán ve vložce hlavní. Stěžovatelka nemohla proto nabýti zástavního práva pro své pohledávky 20.000 Kč a 13.000 Kč v pořadí vymazaného zástavního práva pro pohledávku »Deutscher Vorschussverein« co do částky 35.208 Kč 67 h, neboť v době podání její knihovní žádosti byl touto částkou dotýčný zástavní dluh zapraven a bylo co do této částky zrušeno i knihovní zástavní právo, takže tu nebylo předpokladu pro knihovní výkony podle § 469 obč. zák. pokud se týče § 38 III. dílčí novely. Pohledávka knihovního věřitele, »Deutscher Vorschussverein« a náhradní nárok Anny W-ové, který byl knihovně zajištěn ve vl. čís. 49 kat. území K. již dne 23. května 1929 v pořadí vymazaného zástavního práva pro pohledávku »Deutscher Vorschussverein« co do částky 82.768 Kč (E124/28), předchází tudíž v knihovním pořadí zástavnímu právu, jež nabyla stěžovatelka v téže vložce dne 29. července 1932 pro své pohledávky 20.000 Kč a 13.000 Kč.

Čís. 13602.

Úprava pachtovného při zemědělských pachtech (vládní nařízení ze dne 29. července 1933, čís. 164 sb. z. a n.).